

РЕШЕНИЕ

№ 1415

гр. София, 11.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Стилияна Григорова

при участието на секретаря Светлана Д. Тодорова
като разгледа докладваното от Стилияна Григорова Гражданско дело № 20231100102433 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба от „Ю.Б.“ АД срещу Т. Т. Т. за признаване за установено, че дължи на ищеца сумите от 36 418.44 лева главница по договор за банков кредит от 23.12.2020 г., ведно със законната лихва от 25.11.2021 г. до окончателното изплащане, договорна лихва за периода 12.04.2021 г. – 01.11.2021 г. в размер на 1 395.30 лева, лихва за просрочие в размер на 468.36 лева за периода 12.04.2021 г. – 16.11.2021 г. и 24.50 лева банкови такси.

Ищецът твърди, че предоставил на кредитополучателя С.П. сумата от 37 000 лева по договор за потребителски кредит. Т. Т. бил съдлъжник по договора.

На 12.03.2021 г. кредитополучателят преустановил плащане на вноските за главница, а от 12.04.2021 г. – и за договорни лихви. Затова банката направила кредита изцяло предсрочно изискуем на 01.11.2021 г. с връчена покана до длъжника за доброволно изпълнение на задълженията по кредита. Тъй като не постъпило плащане, подала заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение. Съдът постановил заповед, с която разпоредил Т. Т. Т. да заплати на „Ю.Б.“ АД дължимите суми за главница, лихви и банкови такси.

Т. Т. подал възражение, поради което предявява иск за установяване съществуване на вземането по заповедта за незабавно изпълнение.

С исковата молба се позовава на предсрочна изискуемост на кредита.

В срока по чл. 131 от ГПК от ответника е постъпил отговор, в който сочи, че има качеството на поръчител, срещу когото искът не е предявен в шестмесечен срок от падежа на главното задължение.

По същество оспорва иска с твърдения, че договорът е нищожен, тъй като липсва цел на отпускане на кредита, липса на основание и противоречие с императивни разпоредби на ЗКИ (чл. 11, ал. 2 от ЗКИ).

Оспорва размера на лихвения процент, както и претенциите за договорна и мораторна лихва за един и същи период.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявени са обективно съединени иски с правно основание чл. 422 от ГПК вр. чл. 138 от ЗЗД вр. чл. 430, ал. 1 от ТЗ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Не се спори между страните и от приложеното по делото ч.гр.д. № 67336/2021 г. по описа на СРС, 173 състав се установява, че на 25.11.2021 г. „Ю.Б.“ АД е подал заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение, с която на С.П. и Т. Т. Т. да бъде разпоредено да заплатят солидарно на заявителя дължими суми по договор за потребителски кредит от 23.12.2020 г.

На 02.04.2022 г. съдът издал заповед в полза на кредитора, с която е разпоредил Т. Т. Т. да заплати на „Ю.Б.“ АД сумата от 36 418.44 лева по договор за потребителски кредит № FL1140583/23.12.2020 г., ведно със законната лихва от 25.11.2021 г. до окончателното изплащане, 1 395.30 лева възнаградителна лихва за периода 12.04.2021 г. – 01.11.2021 г., 468.36 лева мораторна лихва за периода 12.04.2021 г. – 16.11.2021 г., 24.50 лева банкови такси и 2 088.97 лева разноски по делото.

Срещу постановената на 02.04.2022 г. заповед по чл. 417 от ГПК длъжникът Т. Т. е подал възражение, поради което ищецът предявява иск за признаване съществуването на задължението по заповедта от 02.04.2022 г.

Установява се от договор за потребителски кредит № FL1140583 от 23.12.2020 г., че „Ю.Б.“ АД, се е задължила да предостави на С.П. и Т. Т. Т. сумата от 37 000 лева за текущи нужди със задължение за връщане на кредита, ведно с дължимите лихви, в сроковете и при условията на

договора. Съгласно чл. 3, ал. 1, т. 1 от договора, за първите дванадесет месеца от срока на издължаване на кредита кредитополучателят дължи на банката лихва, изчислена при прилагане на фиксиран лихвен процент в размер на 4.7%. При непогасяване в уговорения срок на една или повече вноски по кредита, банката има право да обяви кредита за изцяло или частично предсрочно изискуем (чл. 14).

При просрочие на дължимите погасителни вноски, както и при предсрочна изискуемост на кредита, кредитополучателят дължи обезщетение за времето на забавата върху просрочените суми в размер на законната лихва за забава, чийто размер се определя от министерски съвет.

В съдебно заседание на 10.11.2023 г. процесуален представител на ответника е заявил изрично, че не оспорва подписа на доверителя си под договора. Не е оспорен и положението от Т. подпис под погасителния план, нито под искането за кредитен продукт, част от представеното от ищеца кредитно досие.

В искането за кредитен продукт С.П. и Т. Т. са попълнили данни за своето лично и имуществено състояние, посочвайки семейно положение, месторабота и стаж, месечен доход, притежавани недвижими имоти и автомобили. На стр. 2 от искането Т. Т. изрично е попълнил, че подписва искането като съкредитоискател.

Преди обсъждане качеството, което ответникът в производството има в правоотношението си с „Ю.Б.“ АД, следва да се обсъдят възраженията на Т. за нищожност на договора. Те се изразяват в: липса на основание и противоречие на чл. 11, ал. 2 от ЗПК.

Неспазването на изискванията на банката, времето на подписването на договора и други подобни възражения са ирелевантни, тъй като те принадлежат на кредитора и не ползват ответника, който е подписал договора при посочените в него условия.

Неоснователни са възраженията, че кредитополучателят не е отговарял на изискванията за отпускане на кредита. Според данни в искането, подписано и от самия Т. Т., молбата е била за получаване на заемна сума в размер на 50 000 лева с цел текущи нужди и ремонт, а не рефинансиране на задължения. Именно данните за имущественото състояние на П. и Т. е мотивирало банката да одобри кредит не за исканата сума от 50 000 лева, а за

37 000 лева.

Основанието на договора за кредит е непосредствената и типична цел на този вид договори – получаване на конкретна сума със задължение за нейното връщане. Целта на ползването, съгласно чл. 430, ал. 1 от ТЗ също е изрично посочена в договора и е съответна на посочената в искането – текущи нужди.

Голословно и несъответно на съдържанието на договора от 23.12.2020 г. е другото основание – че банката не им е връчила и че кредитополучателите не са подписали общите условия, поради което и на основание чл. 22 вр. чл. 11, ал. 2 от ЗПК договорът е нищожен. Данни договорът за потребителски кредит от 23.12.2020 г. да е сключен при общи условия липсват.

Доколкото сумата от 37 000 лева е преведена по банкова сметка на С.П., видно от бордерото по кредитното досие, и за да се избегнат всякакви съмнения у ответника за основание отговорността му за задълженията по договора от 23.12.2020 г. да бъде ангажирана, съдът ще обсъди и хипотеза, при която Т. Т. би отговарял като поръчител за задълженията на С.П. по договора за потребителски кредит.

На първо място, предсрочната изискуемост на задълженията по договора за кредит настъпва при неизпълнение съгласно уговореното и с обявяване на кредита за предсрочно изискуем на кредитополучателя. В този смисъл са задължителните указания в т. 18 от ТР № 4 от 18.06.2014 г. по тълк.д.№ 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС. В случая, в полза на банката е предвидено право да направи предсрочно изискуем целият ползван кредит при непогасяване в уговорения срок на една или повече вноски по кредита. Отнемането на преимуществото на срока е субективно право, установено в полза на кредитора. При така постигнатите между страните уговорки, релевантни и за ангажиране на отговорността на Т. Т., приел да отговаря при условията, при които отговаря длъжникът С.П., предсрочната изискуемост на кредита не настъпва автоматично. Спиране на плащанията е едната от предпоставките за трансформиране на кредита в предсрочно изискуем.

След просрочие на плащането на част от вноската за главница за март 2021 г. и изцяло за лихва за април 2021 г., най-рано на 12.04.2021 г. е възникнало правото на банката да обяви кредита за предсрочно изискуем. Още през септември 2021 г. покана за изпълнение е изпратена както на С.П.,

така и на Т. Т..

С ТР № 5/2019 от 21.01.2022 г. по тълк. дело № 5/2019 на ОСГТК на ВКС са дадени задължителни за съдилищата указания по тълкуването и прилагането на чл. 147, ал. 1 ЗЗД: при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, шестмесечният срок по чл. 147, ал. 1 от ЗЗД започва да тече от настъпване на изискуемостта на целия дълг, без значение дали същата е предсрочно обявена. В конкретния случай, съобразно гореизложеното, от 12.04.2021 г. започва да тече шестмесечният срок по чл. 147, ал. 1 от ЗЗД, в който кредиторът следва да предяви иск срещу главния длъжник, за да запази правата си и по отношение на поръчителя. Този шестмесечен срок е спазен, поради което Т. отговаря за задълженията по договора от 23.12.2020 г.

Установи се, че са налице предпоставките за обявяване на кредита за предсрочно изискуем на 01.11.2021 г., след оформяне на поканата до С.П. като редовно връчена от ЧСИ, рег. № 844 на Камарата на ЧСИ.

На следващо място, оспорва се размерът на всяко от задълженията. От данните в заключението на съдебно-счетоводната експертиза, извършени са плащания на обща стойност 990.05 лева, от които 12.94 лева са отнесени за погасяване на мораторни лихви за заплащане на вноските за първите три месеца, 17.20 лева – за такси, 378.35 лева – договорни лихви по вноски с падежи 12.01.2021 г. (91.78 лева), 12.02.2021 г. (143.76 лева) и 12.03.2021 г. (142.81 лева) и 581.56 лева вноски за главници, от които с падежи 12.01.2021 г. и 12.02.2021 г. дължимите главници са напълно погасени – съответно 295.26 лева и 243.28 лева, и частично – с 43.02 лева е намалена вноската за главница с падеж 12.03.2021 г.: от 244.23 лева на 201.21 лева. Предсрочно изискуемият размер на вземането за главницата по кредита е 36 418.44 лева (37000-581.56).

Претендират се договорни лихви за периода 12.04.2021 г. – 01.11.2021 г. на обща стойност 1 395.30 лева. След пълно погасяване на възнаградителната лихва с падеж на вноската 12.03.2021 г., за периода 12.04.2021 г. – 01.11.2021 г., по данни от погасителния план дължимата сума е в размер на 1 055.43 лева (141.85+140.89+139.93+138.96+137.99+137.01+136.03+82.77).

Според заключението на вещото лице, считано от септември 2021 г. вноската за лихва е завишена. Основание за това изрично ищецът не сочи, но

от съдържанието на договора (чл. 20, ал. 2 и 3) се установява, че в него са предвидени хипотези, при които приложимият лихвен процент се завишава. Обстоятелства, свързани с промяната на референтния лихвен процент ПРАЙМ не са налице, тъй като се касае за вноски в дванадесетмесечния период, през който лихвеният процент е фиксиран на 4.700%. Следователно, увеличеният лихвен процент от септември 2021 г. е относим към неизпълнение на задълженията на кредитополучателя по чл. 20, ал. 1 от договора.

Увеличението съответно с 3.5% и 1.5% на лихвения процент не е съчетано с надлежно посочване на ГПР, което е в максималния предвиден, непреференциален лихвен процент. Потребителят, какъвто е кредитополучателят, има право да узнае онзи ГПР, съставляващ цената на кредита, който ще изплаща. За разлика от чл. 3, ал. 8 от договора, в хипотезата на чл. 20, ал. 1 от договора ГПР не е посочен. При увеличаване на лихвената надбавка, за кредитополучателя е налице неяснота относно процента за разходите и това внася непредвидимост относно последиците от собственото му неизпълнение. В чл. 3, ал. 8 от договора е посочен годишният процент на разходите (ГПР) по отпуснатия кредит при уговорен лихвен процент от 4.700% - 6.54%. Когато са налице предвидени в договора основания за завишаване на лихвения процент, ГПР не се сочи. Уговорките, при които завишаването на лихвения процент не е съчетано с изрично посочване на ГПР, са нищожни, като неравноправни и противоречащи на нормата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Затова договорната лихва са дължи в размерите по погасителния план, подписан като приложение към договора от 23.12.2020 г., или 137.01 лева с падеж 12.09.2021 г., 136.03 лева – с падеж 12.10.2021 г. и 82.77 лева – до 01.11.2021 г.

Дължимата до обявяване на предсрочната изискуемост на кредита договорна лихва за периода 12.04.2021 г. – 01.11.2021 г. е на стойност 1 055.43 лева и до този размер искът е доказан по основание и размер. За горницата до 1 395.30 лева претенцията е неоснователна.

От заключението на съдебно-счетоводната експертиза се установява, че стойността на наказателните лихви – 481.30 лева е начислена за времето от 28.02.2020 г. до 17.03.2021 г., т.е. – за период преди подписване на процесния договор - 23.12.2020 г. При просрочие на погасителни вноски и при

предсрочна изискуемост на кредита се дължи обезщетение за времето на забавата върху просрочените суми в размер на законната лихва за забава, при определена от МС стойност (чл. 9 от договора). Следователно, върху падежиралиите главници за периода до предсрочната изискуемост – 01.11.2021 г. се дължи мораторна неустойка в размер на 67.20 лева, а за периода 02.11.2021 г. – 16.11.2021 г. – 151.74 лева, или 218.94 лева. Сумата от 468.36 лева е прекомерна, не е изчислена върху стойността на падежиралиите главници, а върху сбора от пълната стойност на вноските, включващи и договорни лихви.

По договора се дължат и таксите за обслужване на разплащателната сметка от 3.50 лева месечно, или 24.50 лева за периода 12.04.2021 г. – 12.10.2021 г.

При този изход на спора, право на разноски има всяка от страните. Ищецът е възразил за прекомерност на адвокатския хонорар, претендира от ответника – 4 200 лева, а ответникът – срещу заплатения от банката хонорар от 4 344.18 лева. Предвид цената на исковете, характера на спора и извършените по делото процесуални действия, съдът намира, че хонорарите не са прекомерни, а размерите им са в границите на минималните по Наредба № 1/2004 г.

Съразмерно на уважената част от иска, на „Ю.Б.“ АД се дължат 5 603.06 лева разноски от 5 690.60 лева, а на Т. Т. - 64.69 лева разноски за производството.

Съгласно задължителните указания на ВКС в т. 12 на ТР № 4/2013 г. на ОСГТК, съдът, който разглежда иска, предявен по реда на чл. 422 от ГПК, следва да се произнесе за дължимостта на разноските, направени и в заповедното производство, като съобразно изхода на спора разпредели отговорността за разноските и в заповедното производство. Тези разноски са в размер на 2 056.83 лева, съгласно заповедта по ч.гр.д. № 67336/2021 г. по описа на СРС, 173 състав.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

Признава за установено, по предявен от „Ю.Б.“ АД, ЕИК ***** иск с

правно основание чл. 422 от ГПК, че Т. Т. Т., ЕГН ***** дължи на ищеца сумата от 36 418.44 лева главница по договор за потребителски кредит № FL1140583 от 23.12.2020 г., ведно със законната лихва от 25.11.2021 г. до окончателното изплащане, 1 055.43 лева просрочена договорна лихва за периода 12.04.2021 г. – 01.11.2021 г., 218.94 лева неустойка за периода 12.04.2021 – 16.11.2021 г. и 24.50 лева банкови такси, за които суми е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 от ГПК по ч.гр.д. № 67336/2021 г. по описа на СРС, 173 състав, като отхвърля иска за договорни лихви за горницата до 1 395.30 лева и за неустойка за горницата до 468.36 лева.

Осъжда, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, Т. Т. Т., ЕГН *****, с адрес гр. София, ж.к. ***** да заплати на „Ю.Б.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Витоша“, ул. „***** сумата от 5 603.06 лева разноски за настоящото производство и 2 056.83 лева разноски в производството по ч.гр.д. № 67336/2021 г. по описа на СРС, 173 състав.

Осъжда, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, „Ю.Б.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Витоша“, ул. „***** да заплати на Т. Т. Т., ЕГН *****, с адрес гр. София, ж.к. ***** сумата от 64.69 лева разноски за производството.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____